

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
ช่วงความสนใจในการเล่นตามมุมประสบการณ์ กับ ความพร้อมทางด้านสติปัญญา และเพื่อ
เปรียบเทียบคะแนนความพร้อมทางด้านสติปัญญาของเด็กก่อนประถมศึกษาจำแนกตาม
ช่วงความสนใจ

ประชากรที่ศึกษาได้แก่ เด็กก่อนประถมศึกษา ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นอนุบาล 2 จำนวน
20 คน ปีการศึกษา 2542 โรงเรียนบ้านผาตั้ง อำเภอปง จังหวัดพะเยา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบบันทึกการสังเกตช่วงความสนใจในการเล่นตาม
มุมประสบการณ์ และแบบทดสอบวัดความพร้อมด้านสติปัญญา ที่มีลักษณะคำถามเป็นแบบปรนัย
ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยจำแนกตามประเภทต่าง ๆ 10 ประเภท คือ ด้านการจัด
ประเภท ความเข้าใจในประโยค การใช้สัญลักษณ์ การเปรียบเทียบ วิทยาศาสตร์ ความเข้าใจ
ในเรื่องราว การแก้ปัญหา การจัดอันดับ ความเข้าใจเกี่ยวกับเวลา โครงสร้างมิติ สถิติที่ใช้ในการ
วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
แบบสเปียร์แมน (The Spearman's Rank Difference Correlation Coefficient)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. ช่วงความสนใจในการ เล่นตามมุมประสบการณ์ และ ความพร้อมทางด้านสติปัญญาของเด็กก่อนประถมศึกษา พบว่า มีช่วงความสนใจนาน (10.13-11.40 นาที) จำนวน 4 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 20 มี ช่วงความสนใจปานกลาง (5.43-9.53 นาที) จำนวน 16 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 80 เด็กก่อนประถมศึกษามีช่วงความสนใจเป็นเวลานาน ในการเล่นเกมบ้าน (15.15 นาที) ส่วน มุมเกมการศึกษา มุมบล็อก มุมวิทยาศาสตร์ มุมหนังสือ มีช่วงความสนใจปานกลาง (5.20-7.25 นาที) เมื่อรวมทุกมุม เด็กมีช่วงความสนใจปานกลาง เฉลี่ย (8.03 นาที)

ในด้านความพร้อมทางด้านสติปัญญาของเด็กก่อนประถมศึกษา พบว่า เด็กมีความพร้อมทั้ง 10 ประเภท อยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย (เท่ากับ 1.75) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยของคะแนนความพร้อมทางสติปัญญาแต่ละประเภทตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ คือ ความพร้อมด้านการจัดประเภท ความเข้าใจในประโยค การใช้สัญลักษณ์ การเปรียบเทียบ วิทยาศาสตร์ ความเข้าใจในเรื่องราว การแก้ปัญหา การจัดอันดับ ความเข้าใจเกี่ยวกับเวลา และ โครงสร้างมิติ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างช่วงความสนใจในการเล่นตามมุมประสบการณ์ กับความพร้อมทางด้านสติปัญญาของเด็กก่อนประถมศึกษา

ช่วงความสนใจในการเล่นตามมุมประสบการณ์ กับความพร้อมทางด้านสติปัญญา รวมทั้ง 10 ประเภทของเด็กก่อนประถมศึกษา มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก ($\rho = 0.92$) หมายความว่า เด็กก่อนประถมศึกษามีช่วงความสนใจนาน มีแนวโน้มว่ามีความพร้อมด้านสติปัญญาสูงมาก

เนื่องจากกลุ่มเด็กที่มีช่วงความสนใจนานมีจำนวนประชากรน้อยเกินไป (4 คน ในจำนวนประชากร 20 คน) ในการหาค่าสถิติเชิงสหสัมพันธ์จึงไม่นิยมเนื่องจากอาจจะมีข้อผิดพลาด จึงพิจารณากลุ่มเด็กที่มีช่วงความสนใจปานกลางซึ่งเป็นเด็กกลุ่มใหญ่ (16 คน ในจำนวนประชากร 20 คน) โดยนำกลุ่มเด็กที่มีช่วงความสนใจปานกลาง มาหาความสัมพันธ์กับ ความพร้อมทางด้านสติปัญญาในแต่ละประเภทดังนี้

ช่วงความสนใจปานกลาง กับ ความพร้อมทางด้านสติปัญญา ด้านการใช้สัญลักษณ์ ด้านความเข้าใจในประโยค ด้านการจัดอันดับ มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง หมายความว่า เด็กก่อนประถมศึกษามีช่วงความสนใจปานกลาง มีแนวโน้มว่าจะมีคะแนนความพร้อมด้านการใช้สัญลักษณ์ ความเข้าใจในประโยค และการจัดอันดับ ปานกลาง ตามไปด้วยนั้นมีโอกาสปานกลาง

ช่วงความสนใจปานกลาง กับ ความพร้อมทางด้านสติปัญญา ในด้านการจัดประเภท การเปรียบเทียบ ความเข้าใจในเรื่องราว และโครงสร้างมิติ มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง หมายความว่า เด็กก่อนประถมศึกษาที่มี ช่วงความสนใจปานกลาง มีแนวโน้มว่าจะมีคะแนน ความพร้อมด้านการจัดประเภท การเปรียบเทียบ ความเข้าใจในเรื่องราว และโครงสร้างมิติ ปานกลาง ตามไปด้วยนั้นมีโอกาสสูง

ช่วงความสนใจปานกลาง กับ ความพร้อมทางด้านสติปัญญา ในด้านวิทยาศาสตร์ การแก้ปัญหา และความเข้าใจเกี่ยวกับเวลา มีความสัมพันธ์กันในระดับ สูงมาก หมายความว่า เด็กก่อนประถมศึกษาที่มีช่วงความสนใจปานกลาง มีแนวโน้มว่าจะมีคะแนนความพร้อม ด้านวิทยาศาสตร์ การแก้ปัญหา และความเข้าใจเกี่ยวกับเวลา ปานกลาง ตามไปด้วยนั้น มีโอกาสสูงมาก

3. การเปรียบเทียบคะแนนความพร้อมทางด้านสติปัญญา จำแนกความช่วงความสนใจ ในการเล่นตามมุมประสบการณ์

เปรียบเทียบคะแนนความพร้อมทางด้านสติปัญญา รวม ทั้ง 10 ประเภท จำแนกตาม ช่วงความสนใจ พบว่า เด็กที่มีช่วงความสนใจนาน มีคะแนนความพร้อมทางด้านสติปัญญา รวม ทั้ง 10 ประเภทสูงกว่า เด็กที่มีช่วงความสนใจปานกลาง

และ เมื่อ เปรียบเทียบคะแนนความพร้อมทางด้านสติปัญญา แต่ละประเภทอันได้แก่ ด้านการจัดประเภท ความเข้าใจในประโยค การใช้สัญลักษณ์ การเปรียบเทียบ วิทยาศาสตร์ ความเข้าใจในเรื่องราว การแก้ปัญหา การจัดอันดับ ความเข้าใจเกี่ยวกับเวลา และโครงสร้างมิติ จำแนกตามช่วงความสนใจ พบว่า เด็กที่มีช่วงความสนใจนาน มีคะแนนความพร้อมด้านสติปัญญา ทุกประเภทสูงกว่า เด็กที่มีช่วงความสนใจปานกลาง

อภิปรายผล

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปและอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ช่วงความสนใจในการ เล่นตามมุมประสบการณ์ และ ความพร้อมทางด้าน สติปัญญาของเด็กก่อนประถมศึกษา

จากการศึกษาพบว่า เด็กก่อนประถมศึกษาที่เป็นประชากรในการวิจัย ซึ่งมีอายุ 5-6 ปี มีช่วงความสนใจนาน จำนวน 4 คน หรือร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด ซึ่งถือว่ามีจำนวนน้อยมาก เด็กส่วนใหญ่มีช่วงความสนใจปานกลาง จำนวน 16 คนหรือร้อยละ 80

จากการศึกษาของ บุญเยี่ยม จิตรดอน (2524, หน้า 92-93) พบว่า เด็กในวัยเดียวกัน มีช่วงความสนใจในการเล่นต่างกัน คือเด็ก 2 ขวบ มีช่วงความสนใจประมาณ 7 นาที เด็ก 3 ขวบ มีช่วงความสนใจประมาณ 8.9 นาที เด็ก 4 ขวบ มีช่วงความสนใจประมาณ 12.3 นาที และเด็ก 5 ขวบ มีช่วงความสนใจประมาณ 13.6 นาที และจากคู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา (2540, หน้า 24) กล่าวว่าเด็กวัย 3 ขวบ มีความสนใจช่วงสั้นประมาณ 8 นาที วัย 4 ขวบ มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ 12 นาที และเด็กวัย 5 ขวบ มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ 15 นาที

เมื่อพิจารณาช่วงความสนใจของเด็กก่อนประถมศึกษาที่เป็นประชากรในการวิจัย พบว่า เด็กส่วนใหญ่มีช่วงความสนใจปานกลาง (5.43-9.53 นาที) ซึ่งเมื่อเทียบกับคุณลักษณะประจำวัย แล้วแสดงว่าเด็กมีช่วงความสนใจ เท่ากับเด็กอายุ 3-4 ขวบ ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่ามีเงื่อนไข บางประการที่ส่งผลต่อช่วงความสนใจ เช่น สุขภาพของเด็กไม่แข็งแรง ขาดสารอาหารประเภท ไอโอดีน และผู้ปกครองไม่ได้เตรียมความพร้อม ทั้งเรื่องอาหารการกิน และความใส่ใจในเรื่อง กิจกรรมการเรียนการสอนจากการที่ผู้วิจัยเป็นครูอยู่ในท้องถิ่น และมีโอกาสพบปะผู้ปกครองของเด็ก บ่อย ๆ สังเกตพบว่า พ่อ แม่เด็ก ส่วนใหญ่ย้ายถิ่นออกไปทำงานต่างจังหวัด ทั้งเด็กให้อยู่ในความดูแลของปู่ย่า ตายาย ซึ่งไม่ได้เตรียมความพร้อม หรือ จัดประสบการณ์ที่บ้าน หรือ ให้ความรัก ความอบอุ่น กับเด็ก

นอกจากนี้แล้วพบว่า ครอบครัวของเด็กมีฐานะยากจน อาหารที่ได้รับแต่ละมื้อที่บ้าน ส่วนใหญ่จะเป็น ข้าวเหนียว และผักที่เก็บได้ในป่าชุมชน เช่น ผักหวาน ผักกูด เห็ด นาน ๆ จึงจะได้รับประทานสารอาหารประเภทโปรตีน และไอโอดีน ซึ่งตรงกับที่ นิตยา ประพฤติกิจ (2539, หน้า 101) พบว่า ระดับการเล่นบทบาทสมมติของเด็กฐานะชั้นต่ำ จะมีระดับต่ำกว่ากว่าเด็ก ที่มีความพร้อมทางฐานะทางครอบครัวสูงกว่า ซึ่งเด็กที่มีฐานะยากจนจะเล่นเรื่องง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน และเล่นเป็นช่วงสั้น ๆ ต่างจากเด็กที่มีฐานะชั้นกลาง อาจเป็นเพราะพ่อ แม่ฐานะชั้นกลางมีเวลา เล่นกับลูก พูดคุย จัดหาของเล่นให้ลูก หรือเตรียมความพร้อมให้ลูกมากกว่า

สุชา จันทน์เอม (2536, หน้า 94-95) กล่าวว่า เด็กชนบทมักจะเล่นน้อยกว่าเด็กในเมือง ทั้งนี้เพราะมีอุปสรรคในการเล่นน้อย และ ในครอบครัวที่ พ่อแม่รวย ลูก ๆ มักจะเล่นเกมที่ต้องใช้เงินมาก ๆ เช่น เทนนิส ว่ายน้ำ ซึ่งเด็กที่ยากจนจะทำเช่นนี้ไม่ได้ ระดับเศรษฐกิจของครอบครัว มีผลต่อการอ่านหนังสือ การดูภาพยนตร์ การพักผ่อนของเด็กด้วยเพราะเด็กที่พ่อแม่รวยย่อมจะมีคนช่วยทำงานบ้าน เด็กเหล่านี้มีเวลาเล่นมาก ส่วนเด็กที่พ่อแม่ยากจน มักจะช่วยทำงานบ้าน จึงทำให้มีเวลาพักผ่อนหรือ เล่นน้อยลง

จากผลการวิจัยที่พบว่าเด็กก่อนประถมศึกษาที่มีช่วงความสนใจนานที่สุดในการเล่นมุมบ้าน (15.15 นาที) นั้นหมายความว่าเด็กชอบเล่นมุมบ้านมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะลักษณะการเล่นของเด็กที่มีช่วงความสนใจสั้น ถึง ปานกลาง และเด็กที่ไม่ได้อาศัยอยู่กับพ่อแม่ มักจะชอบเล่นมุมบ้าน และชอบเล่นคนเดียว ชั่ว ๆ และ แบบเดิม เพราะมุมบ้านเป็นมุมที่มีเครื่องเล่นเป็นแบบสำเร็จรูปอยู่ในตัว เช่น ตุ๊กตา หม้อข้าวหม้อแกง เด็กจะเล่นเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด เพื่อแก้ ไขข้อขัดแย้งภายในจิตใจ จึงใช้จินตนาการเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ เช่น ชอบเล่นตุ๊กตาแทนบุคคลในบ้านของตนเพื่อระบายความคับข้องใจ เกี่ยวกับเรื่องภายในครอบครัว หรือ เล่นสมมติตัวเองเป็นพ่อแม่ เป็นครู เป็นนักเรียน เพื่อลดความเหงา ความวิตกกังวล และการเล่นในลักษณะนี้ไม่ต้องอาศัยกฎเกณฑ์มากเกินไป มุมเกมการศึกษา ส่วนมุมบล็อก มุมวิทยาศาสตร์ และมุมหนังสือ เด็กจะเลือกเล่นรองลงมา เพราะการเล่นในมุมต่างๆ เหล่านี้เป็นลักษณะการเล่นแบบงานละเอียด เช่น ต่อภาพ ต่อไม้บล็อก เป็นโครงสร้าง นอกจากนั้นแล้วในการเล่นมุมเกมการศึกษาต้องอาศัย การสังเกต การจำแนก และ การทำงานประสานกันของอวัยวะรับสัมผัส ส่งข้อมูลไปยังสมอง ส่วนการรับรู้ลึก และแปลความหมายออกมา ซึ่งต้องอาศัยระบบการทำงานที่ประสานสัมพันธ์กัน เป็นการทำงานที่เชื่อมโยงกันอย่างซับซ้อนในสมอง จนถึงส่วนที่ส่งงานส่งกระแสไปยังความพร้อมของกล้ามเนื้อเล็กเช่น นิ้วมือ นอกจากนั้นแล้วยังต้องอาศัยสมาธิ การรอคอย การแบ่งปัน การควบคุมตนเอง การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ หรือกฎกติกาในการเล่น ซึ่งเด็กที่มีช่วงความสนใจสั้น จะปรับตัวได้ยาก จำเป็นต้องอาศัยครู ผู้ปกครอง ฝึกฝนและให้คำปรึกษา ตรงกับทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ของ Freud (1965) และ Erikson (1963) ซึ่งมองรูปแบบการเล่นในด้านบุคลิกภาพ และพฤติกรรม ของ ความรู้สึกว่าการเล่นมุมใดมุมหนึ่ง หรือ มีสมาธิมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับจะบรรลุถึงความพึงพอใจ และการเล่นนั้นตอบสนองของตัวเองมากหรือน้อย ซึ่งการเล่นจะมีคุณค่า ในด้าน การบำบัด เพราะการเล่นจะทำให้สามารถลดความไม่พึงพอใจอันเกิดจากความคับข้องใจอื่น ๆ

วรรณวดี ม้าลำพอง (2523, หน้า 180) กล่าวว่า พฤติกรรมทางด้านสติปัญญา ได้แก่ พฤติกรรมที่ต้องใช้ความคิด ความเข้าใจ ความจำ การใช้เหตุผล การเปรียบเทียบ การตัดสินใจ และการใช้ภาษาสื่อความหมาย ในระดับ ก่อนประถมศึกษาชั้นนั้น มุ่งพัฒนาให้เกิดความพร้อมทางด้านสติปัญญา ซึ่งได้แก่ความรู้ ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ได้แก่ ความรู้ทางกายภาพ หรือ วิทยาศาสตร์ ความสามารถในการจัดประเภท ความสามารถในการจัดอันดับ ความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวน ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างมิติ ความเข้าใจเกี่ยวกับเวลา ความสามารถในการใช้สัญลักษณ์ เพื่อสื่อความหมาย ความสามารถในการเปรียบเทียบ ความสามารถในการใช้ภาษา และวิธี ประเมินผลความรู้ความเข้าใจเหล่านี้จะทำการทดสอบเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจะกระทำโดยวิธี Psychometric Method มุ่งประเมินความถูกต้องของคำตอบสุดท้าย และเน้นมาตรฐานของการดำเนินการสอบ

จากผลการวิจัยพบว่า เด็กก่อนประถมศึกษาที่เป็นประชากรในการวิจัยครั้งนี้เมื่อวัดความพร้อมทางด้านสติปัญญา มีคะแนนในความพร้อมทางด้านสติปัญญารวมทั้ง 10 ประเภท อยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย (1.75) อาจกล่าวได้ว่าเด็กมีความสามารถในการเรียนรู้ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากช่วงความสนใจในการเล่นตามมุมประสบการณ์ของเด็ก ดังที่ เยาวพา เดชะคุปต์ (2536, หน้า 75) กล่าวว่า การที่บุคคลจะเรียนรู้ได้ดีมากน้อยเพียงใดต้องอาศัย ความตั้งใจ และความสนใจ เป็นปัจจัยสำคัญ ทั้งนี้เพราะในการเรียนรู้ใด ๆ ก็ตามถ้าผู้เรียนขาดความตั้งใจ ขาดความสนใจในการที่จะเรียนรู้แล้วจะทำให้ผู้เรียน เรียนรู้ได้ไม่ดีเท่าที่ควร และ นัยพินิจ ศษภักดี (2534, หน้า 78) กล่าวถึง ความสำคัญของความสนใจในการรับรู้ไว้ว่า เด็กที่มีสมาธิไม่ดี จะมีผลกระทบเป็นอย่างมากต่อพัฒนาการขั้นต่อไปของเขา โดยเฉพาะถ้าเป็นในเด็กที่อายุมากกว่าสี่ขวบขึ้นไป เพราะพัฒนาการขั้นต่อไปจะเป็นเรื่องที่ละเอียดขึ้นทั้งในเรื่องอารมณ์ สังคม ภาษา การสื่อสารสัมพันธ์ต่างๆ เพราะเด็กจำเป็นที่จะต้องใช้สมาธิในการสนทนาต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เพื่อที่จะสามารถรับรู้และตอบสนองได้

เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่าช่วงความสนใจในการเล่นตามมุมประสบการณ์ เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับ ความพร้อมทางด้านสติปัญญาของเด็กผู้วิจัยจึงได้แสดง ผลการวิจัยต่อไป

2. ความสัมพันธ์ระหว่างช่วงความสนใจในการเล่นตามมุมประสบการณ์ กับ ความพร้อมทางด้านสติปัญญาของเด็กก่อนประถมศึกษา

เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่าช่วงความสนใจในการเล่นตามมุมประสบการณ์ เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ กับ ความพร้อมทางด้านสติปัญญาของเด็ก ผู้วิจัยจึงได้แสดง ผลการวิจัยในลำดับต่อไป

ผลการวิจัยพบว่า ช่วงความสนใจในการเล่นตามมุมประสบการณ์ กับ ความพร้อมทางด้านสติปัญญา ของเด็กก่อนประถมศึกษา มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.92 นั้นแสดงว่าเด็กก่อนประถมศึกษาที่มีช่วงความสนใจนาน มีแนวโน้มได้คะแนนความพร้อมทางด้านสติปัญญาสูง เด็กที่มีช่วงความสนใจปานกลาง มีแนวโน้มจะได้คะแนนความพร้อมทางด้านสติปัญญาปานกลาง และเด็กที่มีช่วงความสนใจสั้น มีแนวโน้มจะได้คะแนนความพร้อมทางด้านสติปัญญาต่ำ โอกาสที่จะแปรผันตามกันเช่นนี้มีโอกาสสูงมาก

และเมื่อผู้วิจัย ศึกษากลุ่มเด็กที่มีช่วงความสนใจปานกลางซึ่งเป็นกลุ่มเด็ก ที่มีจำนวนมาก ร้อยละ 80 ของประชากรที่ศึกษาทั้งหมดเมื่อนำมาหาความสัมพันธ์ ระหว่างช่วงความสนใจปานกลาง กับ คะแนนความพร้อมทางด้านสติปัญญาแต่ละประเภททั้ง 10 ประเภท พบว่าเด็กก่อนประถมศึกษาที่มีช่วงความสนใจปานกลาง มีแนวโน้มจะได้คะแนนความพร้อมทางด้านสติปัญญาแต่ละประเภท ปานกลางตามไปด้วย โดยโอกาสที่จะแปรผันตามกันเช่นนี้มีโอกาสปานกลาง ถึง สูงมาก

3. เปรียบเทียบ คะแนนความพร้อมทางด้านสติปัญญาทั้ง 10 ประเภท จำแนกตามช่วงความสนใจผลปรากฏว่า เด็กก่อนประถมศึกษาที่มีช่วงความสนใจนาน มีคะแนนความพร้อมทางด้านสติปัญญา ทุกประเภทสูงกว่า เด็กก่อนประถมศึกษาที่มีช่วงความสนใจปานกลาง

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ช่วงความสนใจในการเล่นตามมุมประสบการณ์ มีความสัมพันธ์กับ ความพร้อมทางด้านสติปัญญา ซึ่ง Piaget (1962, p.26) กล่าวว่า การเล่นมีความสำคัญต่อสติปัญญา ทำให้เด็กสามารถรับรู้สิ่งต่างๆ เข้ามาในสมองได้ และการเล่นทำให้เด็กได้ระบายอารมณ์ การเล่นช่วยให้เข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม การเล่นเป็นกิจกรรมสำคัญที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการค้นคว้า สำรวจ ทดลอง ไขกัถามเนื้อประสาทสัมผัสทั้ง 5 ให้ประสานกันจนก่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งไม่มีวิธีการอื่นใดเกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าการที่เด็กได้เล่น หรือ จัดกระทำด้วยตัวเอง ฉะนั้นถือว่ากระบวนการเล่นเป็นการเรียนรู้ของเด็ก

ซึ่งถ้าเด็กได้เล่นมาก ๆ และใช้เวลานาน ๆ เด็กจะได้ใช้เวลาดังกล่าว เพื่อการ เลียนแบบ (Imitation) ที่ตนคุ้นเคย และเห็นว่าสำคัญ จากนั้นก็จะสำรวจ (Exploration) คือสนใจ สงสัย และกระตือรือร้น ใคร่รู้ในสิ่งที่อยู่รอบตัว ในการเล่นสำรวจจะใช้ประสาทสัมผัสด้านต่างๆ ไม่เพียงแต่การสัมผัส จับต้อง หรือดูเฉยๆ เด็กจะจับกลิ้งไปมา ลองดม ดูด หรือฟังเสียงว่ามาจากส่วนไหนของของเล่นแล้วค้นหา ต้นเหตุที่มาของเสียงด้วยการแกะดูการเล่นสำรวจนี้จะเป็นพฤติกรรมที่นำเด็กไปสู่การค้นพบ ในสิ่งที่เขา ไม่เคยรู้มาก่อน จากกนั้นเด็กจะอาศัย ความรู้ใหม่ที่ได้จากการสำรวจ กับความรู้เดิม มาเล่นทดสอบ (Testing) ดูว่าวิธีการเล่น คุณสมบัติของของเล่นเป็นไปตามที่คิดไว้หรือไม่ จากนั้นก็จะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสิ่งแวดล้อมในลักษณะต่างๆ โดยนำเอาประสบการณ์มารวม กัน เป็นการก่อสร้าง (Construction) คือใช้ความคิดและเหตุผลมาสัมพันธ์กัน เพื่อก่อให้เกิด ความคิดจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ (Creative Imagination) และเพื่อเป้าหมายของการเล่น ที่ประสบผลสำเร็จ จะเห็นว่าช่วงเวลาการเล่นที่นานมากเท่าไร เด็กจะเกิดการเรียนรู้มากเท่านั้น

เกษลดา มานะจตุติ (2529) ได้ศึกษาผลการจัดห้องเรียนแบบ ศูนย์การเรียนรู้ ต่อ ความพร้อมทางการเรียนของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ย ของจำนวนครั้งในการเข้าเล่นตามศูนย์ กับ ค่าเฉลี่ยความพร้อมที่ได้จากการทดสอบ มีความสัมพันธ์ ในระดับสูง

Hurstone & Brantley (1973) ได้วิจัยพบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหา มีความสัมพันธ์ในทางบวก นั่นคือ การทดลองให้เด็กได้เล่นแบบจินตนาการในชั้นเรียน ถ้าเด็ก ได้เล่นมาก ๆ จะมีความสามารถในการแก้ปัญหาได้

จากผลการวิจัย จะเห็นว่า ช่วงความสนใจของเด็ก มีความสัมพันธ์ กับคะแนนความพร้อม ทางด้านสติปัญญา มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก และ เมื่อพิจารณาในกลุ่มเด็กที่มีความสนใจ นาน พบว่ามีประชากรน้อยเกินไป ผู้วิจัยจึงไม่ได้แสดงผลการหาค่าสหสัมพันธ์ เนื่องจากในเชิงสถิติ ไม่นิยม อาจจะมีข้อผิดพลาด ผู้วิจัยจึงได้แสดงผลการเปรียบเทียบ คะแนนความพร้อมแต่ละประเภท จำแนกตามช่วงความสนใจเพื่อแสดงความมั่นใจดังที่กล่าวมาแล้วในเบื้องต้น

แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้แสดงความสัมพันธ์ ระหว่างกลุ่มเด็กที่มีช่วงความสนใจ ปานกลาง กับความพร้อมทางด้านสติปัญญาแต่ละประเภท เพื่อจะดูว่า ความสัมพันธ์ ในแต่ละประเภทจะเป็นอย่างไรซึ่งผลการวิจัยก็พบว่า โอกาสที่กลุ่มเด็กที่มีช่วงความสนใจปานกลาง จะมีคะแนนความพร้อมทางสติปัญญาปานกลาง นั้นมีโอกาส ปานกลาง ถึง สูงมาก

เมื่อพิจารณาดู ในเรื่องช่วงความสนใจของเด็กที่มีความแตกต่างกัน ก็เนื่องมาจากสาเหตุ และ ปัจจัยต่าง ๆ อันได้แก่ สุขภาพ ฐานะทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ที่ส่งผลต่อช่วงความสนใจของเด็กอีกที ฉะนั้นผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญในข้อนี้ เมื่อตัวแปรบางอย่าง เช่นในเรื่อง เศรษฐกิจ ไม่สามารถที่จะช่วยเหลือ และแก้ไขได้ เพราะฉะนั้นกระบวนการที่จะพัฒนา ช่วงความสนใจของเด็กที่สั้นมาก ๆ ให้เพิ่มขึ้นตามลำดับ เช่น จากเด็กที่มีช่วงความสนใจสั้นมาก เพิ่ม เป็นสั้น จากเด็กที่มีช่วงความสนใจสั้นเป็นปานกลาง และจากเด็กที่มีช่วงความสนใจปานกลาง ก็เพิ่มเป็นปานกลางค่อนข้างสูง จนถึงช่วงความสนใจที่นานขึ้นต่อไป ให้ถึงขีดสุดตามศักยภาพ เพื่อจะส่งผลถึงความพร้อมทางสติปัญญา เพราะฉะนั้นกระบวนการที่จะเพิ่มช่วงความสนใจในเด็ก ก็คือ ต้องจัดสรรสื่อในมุมประสบการณ์ให้หลากหลาย และครูต้องเข้าใจและเข้าไปมีส่วนร่วมในการเล่นของเด็กตามมุมต่างๆ เช่น บางมุมก็ต้องชี้แนะเด็ก บางมุมก็ต้องให้เด็กเล่นอิสระ และบางมุม ก็ต้องอาศัย วิธีการทั้งสองอย่าง เช่น ในงานวิจัยของ ลดาวัลย์ กอชาง (2529, หน้า59) พบว่า เด็กที่เล่นวัสดุสามมิติแบบอิสระ มีความสามารถแก้ปัญหาสูงกว่าที่เล่นแบบชี้แนะ วิยะดา บัวเผื่อน (2531, หน้า46) พบว่าเด็กที่เล่นเกมการศึกษาด้วยตนเอง มีความสนใจในการเล่นโดยมีครูชี้แนะ ทวีพร ณ นคร (2533, หน้า 3) พบว่า การเล่นที่ให้โอกาสเด็กเล่นอิสระเกิดการค้นพบเอง และในขณะที่เด็กเล่น ครูอาจตั้งคำถาม หรือ ปรับสถานการณ์การเล่นเพื่อให้เด็กเกิดปัญหา ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางสติปัญญาดีขึ้น และ พวงพิศ เรื่องศิริกุล (2541, หน้า 54) พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับประสบการณ์ การเล่นมุมบล็อกแบบครูชี้แนะ มีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ สูงกว่าเด็กที่เล่นอย่างอิสระ

จากประเด็นดังกล่าวนี้จึงเป็นข้อสังเกตและเป็นข้อมูลสำหรับผู้ที่จะทำการวิจัยเกี่ยวกับเด็ก ก่อนประถมศึกษา เพื่อจะเป็นแนวทางในการพัฒนาเด็กต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า มีประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กก่อนประถมศึกษา อย่างมากโดยเฉพาะครู และผู้ปกครอง ช่วยให้รู้จักธรรมชาติและความต้องการของเด็ก ตลอดจน ให้เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น ความสามารถ ความสนใจ ดังนั้นครูจึงไม่ได้มีหน้าที่ เป็นแค่ผู้สอน และคาดหวังให้เด็กทุกคนมีความรู้เท่ากันหมดเสมอไปอย่างเดียว แต่ควรพยายาม สอนให้เด็กแต่ละคนพัฒนาตัวเองให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ตามความสามารถของแต่ละคน

และจากผลการวิจัยจะเห็นว่าเด็กก่อนประถมศึกษาที่เป็นประชากรในการวิจัย ซึ่งเป็นเด็กนักเรียนที่ผู้วิจัยรับผิดชอบอยู่ จะมีช่วงความสนใจที่แตกต่างกันมาก และเมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ ของ กลุ่มเด็กที่มีช่วงความสนใจปานกลางเป็นรายบุคคล จะสามารถพัฒนาช่วงความสนใจให้นานขึ้นอีกระดับหนึ่งได้ โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างครู กับผู้ปกครอง บพบาทของครู

1. ในขณะที่เด็กเล่นตามมุมประสบการณ์ ครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะ และให้คำแนะนำในการเล่นในการใช้อุปกรณ์การเล่นให้ถูกต้อง ครูไม่ควรกำหนดให้เด็กเล่นตามใจครู
2. สังเกตและบันทึกพฤติกรรมตามโอกาส
3. เตือนให้เก็บของเล่นก่อนหมดเวลา อาจร้องเพลงเก็บของ หรือใช้สัญญาณ
4. ประเมินผลการเล่นของเด็ก โดยสังเกตพฤติกรรมดังนี้
 - การปรับตัวในการเล่นร่วมกับเพื่อน
 - การแสดงออกในการเล่น
 - การใช้ภาษาสื่อสารกับเพื่อน
 - การจัดเก็บของเล่น
5. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาช่วงความสนใจให้นานขึ้น โดยคำนึงถึงเนื้อหาที่เล่น อุปกรณ์การเล่นต่างๆ ส่งเสริมให้กำลังใจอย่างใกล้ชิด และบันทึกพฤติกรรมเด็กไปด้วย

นอกจากนี้ ควรใช้คำพูดที่เชื้อเชิญ แนะนำ กระตุ้นให้เด็กได้เล่นทุกมุมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เพียงพอ และเกิดความคิดรวบยอด เพราะจริง ๆ แล้ว เด็กที่มาใหม่ จะไม่ค่อยกล้าเล่นกับเพื่อน เด็กจะชอบเล่นในที่ ที่มีครูคอยให้กำลังใจ และ แนะนำมากกว่า เล่นอย่างโดดเดี่ยว

บพบาทของผู้ปกครอง

1. การเลือกซื้อของเล่นที่ประดิษฐ์จากของพื้นบ้าน หรือประกอบขึ้นเอง โดยการประดิษฐ์ของเล่นจากเศษวัสดุเหลือใช้ร่วมกันกับเด็กเพื่อเป็นการประหยัด และเด็ก ๆ จะเกิดความภาคภูมิใจ และเกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดี เช่น ของเล่นจากกะลามะพร้าว
2. จัดซื้อของเล่นที่มีขายอยู่ทั่วไป ในราคาไม่แพงมาให้เด็กโดยพ่อ แม่ควรใช้คำถาม "ลูกบอกสิ่งเกี่ยวกับของเล่นนี้" ดีกว่าถามว่า "ลูกนี่คืออะไร"

3. จัดหาอาหารให้เด็กได้รับประทานครบ 5 หมู่
4. เปิดเพลงที่ไพเราะให้ลูกฟังและฝึกร้องทำท่าทางตามจินตนาการ
5. จัดหา เสื้อผ้า เครื่องครัว รองเท้าเก่า ๆ ที่ยังสวย ทนทาน มาให้ลูกเล่นบทบาทสมมติให้เวลากับลูก เป็นที่ปรึกษาทุกโอกาส
6. สนใจและติดตามเกี่ยวกับพัฒนาการของลูก ถ้าพบสถานการณ์ที่เป็นปัญหาจะได้รับแก้ไขอย่างทัน่วงที

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการขยายกลุ่มตัวอย่างออกไปยังโรงเรียนอื่น ๆ เพื่อจะได้ศึกษาข้อมูลที่แน่นอนยิ่งขึ้น หรือศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายต่อไป
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบช่วงความสนใจ ระหว่างเด็กก่อนประถมศึกษาที่อาศัยอยู่ในเมือง กับ ชนบท
3. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเชิงคุณภาพเป็นรายกรณี (Case study) โดยเข้าไปศึกษาถึงสภาพครอบครัว และสภาพแวดล้อมในชุมชน เพื่อจะได้ศึกษาเกี่ยวกับช่วงความสนใจของเด็กแบบเจาะลึกมากขึ้น
4. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอื่น กับ ความพร้อมทางด้านสติปัญญา เช่น ระดับพัฒนาการการเล่น เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ ที่มีผลต่อความพร้อมทางด้านสติปัญญาต่อไป
5. ควรมีการบันทึกพฤติกรรมอื่น ๆ ในขณะที่เด็กเล่น เช่น เล่นคนเดียว เล่น หรือเล่นเป็นกลุ่ม ประกอบกันไปด้วย